

FÁTIMA LUZ EPAZ

Sanktuarium Matki Boskiej Różańcowej
w Fatimie

Dyrektor: Ks. Carlos Cabecinhas

Kwartalnik	Rok 16	60
------------	--------	----

Czas łaski i miłosierdzia: dziękczynienie
za pielgrzymowanie we wspólnocie Kościoła

Sanktuarium zachęca pielgrzymów do „dziękczynienia za pielgrzymowanie w Kościele”

/ Ks. Carlos Cabecinhas

2 grudnia 2018 r. rozpoczęliśmy w Sanktuarium Fatimskim nowy rok duszpasterski, w którym zapraszamy do „dziękczynienia za pielgrzymowanie w Kościele”. To drugi rok trzyletniego okresu, który przeżywamy pod wspólnym hasłem: „Czas Łaski i Miłosierdzia”.

W 2019 r. przypadają dwie szczególnie znaczące rocznice: stulecie śmierci św. Franciszka Maro oraz stulecie wybudowania Kaplicy Objawień, które wybraliśmy jako wydarzenie inspirujące temat roku duszpasterskiego. Podczas objawienia w dniu 13 października Matka Boska powiedziała do widzających: „Chcę, żeby zbudowano tu kaplicę”. Ta kaplica stała się załącznikiem Sanktuarium i stanowi dziś jego serce. Warto podkreślić, że w chrześcijaństwie budynek kościoła (a w tym wypadku kaplicy) jest zawsze symbolem Kościoła tworzonego przez „żywe kamienie”, który zbiera się, aby celebrować obecność Jezusa Chrystusa.

Tegoroczny temat – „Dziękczynienie za pielgrzymowanie w Kościele” – podkreśla eklesjalny wymiar orędzia objawień, szczególnie obecny i wyraźny w tak zwanej „tajemnicy fatimskiej” w odniesieniu do „biskupa odzianego w biel” oraz wizji Kościoła pielgrzymującego i męczennego.

W Fatimie doświadczenia bycia Kościołem doznaje się na wiele sposobów: poprzez uczestnictwo w sprawowaniu sakramentów, które są wyrazem najwyższej chwały Kościoła; poprzez udział w zgromadzeniach wiernych, którzy spotykają się dla wspólnotowego wyrażania wiary, dla adorowania, uwielbienia i dziękczynienia Bogu; poprzez okazywanie jedności i komunii z Ojcem Świętym oraz, tak charakterystyczną dla Fatimy, modlitwę za papieża.

Wybór tematu bieżącego roku duszpasterskiego ma także na celu podkreślenie, że doświadczenie bycia Kościołem jest dynamiczne – jest pielgrzymowaniem. Kościół jest bowiem wspólnotą w drodze. Na tej drodze objawienia fatimskie są pocieszeniem, jakie Bóg zsyła członkom Kościoła peregrynującemu; są pomocą w trudzie pokonywania drogi. Swoim pielgrzymującym dzieciom Maryja daje swe Niepokalane Serce jako „ucieczkę i drogę”.

Obecny rok duszpasterski zachęca nas, abyśmy spojrzeli na orędzie fatimskie jako środek do osiągnięcia większej świadomości bycia wspólnotą Kościoła oraz skuteczną drogę do wzmożenia poczucia przynależności eklesjalnej, szczególnie poprzez wspólnotowe doświadczenie pielgrzymki.

Figura Matki Boskiej Fatimskiej zaniósł do Panamy orędzie pokoju i nadziei dla odległych zakątków świata oraz przybyłej tam młodzieży

Matka Boska Fatimska pielgrzymowała do Panamy na spotkanie z papieżem – figura odwiedziła więzienie, szpital i wiele kościołów, w których witały ją tysiące osób / Carmo Rodeia

Papież i figura Matki Boskiej z Fatimy byli pierwszymi pielgrzymami wpisanymi na listę uczestników ŚDM w Panamie

Od 22 do 27 stycznia figura pielgrzymująca Matki Boskiej Fatimskiej po raz pierwszy uczestniczyła w Światowych Dniach Młodzieży, które w tym roku odbyły się w Panamie. Maryja niosła tam pokój i nadzieję zarówno dla uczestniczącej w spotkaniu młodzieży z całego świata, jak i dla wszystkich pozostających na marginesie życia społecznego, ludzi cierpiących z powodu chorób lub wykluczenia.

Atmosfera ŚDM przerosła wszelkie oczekiwania! To wyjątkowe wydarzenie stało się również manifestacją wiary i pobożności Panamczyków oraz wyrazem uwielbienia dla Maryi, która – będąc wzorem i przykładem dla ludzi wierzących – zaprasza wszystkich do podążania za Jezusem.

Ksiądz Carlos Cabecinhas, wraz z delegacją Sanktuarium Fatimskiego, towarzyszył tej wyjątkowej wizycie oryginalnej figury pielgrzymującej, która od 2000 roku przebywa stale w bazylice Matki Boskiej Różańcowej w Fatimie. Rektor Sanktuarium z ogromną radością przyjął wybór Lizbony na gospodarza kolejnych Światowych Dni Młodzieży w 2022 r. Decyzję taką podjął i ogłosił papież Franciszek na zakończenie panamskiego spotkania.

Na konferencji prasowej z udziałem portugalskich i zagranicznych dziennikarzy, ks. Cabecinhas tak podsumował spędzone w

Panamie „świętecznych dni”: „Figurę przyjęto niezwykle gorąco! Byliśmy bardzo pozytywnie zaskoczeni, to przeszło nasze najbardziej optymistyczne oczekiwania”.

Kapłan wyjaśnił, że po raz pierwszy w historii tych młodzieżowych spotkań figura Maryi uczestniczyła w oficjalnym programie ŚDM, a równolegle wypełniała przygotowany specjalnie dla niej program, skierowany do osób i środowisk pozostających na marginesie życia społecznego. Był to jeden z ważnych celów wyznaczonych przez organizatorów ŚDM 2019, którzy wielokrotnie podkreślali, że Kościół nie może zapominać o zapomnianych.

Fatimska figura pielgrzymująca odwiedziła więc ośrodek penitencjarny dla kobiet w mieście Panama, stwarzając osadzonemu możliwość duchowej odnowy i modlitwy przed wizerunkiem Przenajświętszej Dziewicy Maryi. W panamskiej stolicy Pani z Fatimy gościła także wśród chorych w szpitalu onkologicznym, a także w licznych kościołach w ubogich wspólnotach i dzielnicach miasta.

„Doświadczyliśmy wielu silnych wzruszeń widząc, jak wierni – często znajdujący się w trudnych, życiowych sytuacjach – odczuwali i przeżywali ten modlitewny czas”, opowiadał ks. Carlos Cabecinhas.

Ojciec Święty prosił młodych, aby podążali za przykładem Matki Boskiej

U stóp figury pielgrzymującej Matki Boskiej Fatimskiej papież zachęcał młodych ludzi, aby stali się „Bożym teraz”, czerpali inspirację z Maryi i wpływali na historię Kościoła / Carmo Rodeia

Fotografia do Vaticana

Przed rozpoczęciem ŚDM Ojciec Święty modlił się przed figurą Matki Boskiej i prosił młodych, aby Maryja zawsze była dla nich wzorem

Fatimska figura pielgrzymująca nr 1 to najczęściej podróżujący maryjny wizerunek wszechczasów – w ciągu 10 lat (od 1947 do 1957 r.) przemierzyła ona pięć kontynentów. Modląc się przed tą figurą na Polu św. Jana Pawła II (*Campo San Juan Pablo II*), głównym placu zgromadzeń ŚDM 2019 w Panamie, papież Franciszek wzywał młodzież do naśladowania przykładu Maryi, do powiedzenia Bogu szczerego i bezwarunkowego „tak”, do realnego wpływania na historię XXI w.

Papież zachęcał młodych, aby używając potencjału zawartego w nowych technologiach, stawali się *influencerami* – „wpływowymi osobami Boga” i praktykowali swą wiarę w stylu Maryi.

„Niewątpliwie młoda dziewczyna z Nazaretu nie pojawiła się w ówczesnych «sieciami społecznościowych», nie była «osobą wpływową», ale – wcale tego nie chcąc, ani nie szukając – stała się kobietą, która miała największy wpływ na historię”, mówił papież Franciszek podczas czuwania modlitewnego, które odbyło się na Polu św. Jana Pawła II 26 stycznia wieczorem.

Następnie dodał: „Maryja – wpływowa osoba Boga. Za pomocą kilku słów miała odwagę powiedzieć «tak» i zaufać miłości, zaufać obietnicom Boga, który jest jedyną siłą zdolną do odnowienia, uczynienia wszystkiego nowym”.

„Zawsze głębokie wrażenie robi siła «tak» wypowiedzianego przez Maryję”, kontynuował papież Franciszek: „Było to «tak» osób, które

chcą się zaangażować i podjąć ryzyko (...). Pierwszy krok polega na tym, by nie lękać się przyjmować życie takim, jakim ono jest; nie lękać się objąć życia takim, jakim ono jest”.

Ojciec Święty nalegał, aby zawsze dostrzegać konkretną rzeczywistość, bo „nie wystarczy być połączonym przez cały dzień do Internetu, aby czuć się uznanym i kochanym”.

W homilii wygłoszonej podczas Mszy św. odprawionej na zakończenie Światowych Dni Młodzieży 2019 papież wyjaśniał: „Wy, drodzy młodzi, nie jesteście przyszłością. Lubimy mówić: «Jesteście przyszłością...». Ale nie! Jesteście chwilą obecną! Nie jesteście przyszłością Boga: wy młodzi jesteście «Bożym teraz». On was zwołuje, wzywa was w waszych wspólnotach, wzywa was w waszych miastach, by pójść w poszukiwaniu dziadków, osób starszych; aby stanąć na nogi i razem z nimi zabrać głos, i spełnić marzenie, z jakim Pan was wymarzył. Nie jutro, teraz (...)!”.

Zarówno wystąpienie podczas czuwania, jak i homilię, papież Franciszek kończył zachęcając młodzież, aby była odważna: „Nie bójcie się powiedzieć Jezusowi, że także i wy chcecie wziąć udział w Jego historii miłości w świecie”.

Świat jest nie tylko dla silnych

Zwracając się do tysięcy młodych ludzi, towarzyszących papieżowi Franciszkowi na modlitewnym czuwaniu, Ojciec Święty powiedział: „Powiedzenie Panu «tak» to odwaga, by przyjąć życie takim, jakim ono jest, wraz z całą jego kruchością i małością, a często nawet ze wszystkimi jego sprzecznościami i brakiem sensu (...). Oznacza przyjęcie naszej ojczyzny, naszych rodzin, naszych przyjaciół, takimi, jakimi oni są, także z ich słabościami i małościowością”.

I przekonywał: „Akceptacja życia wyraża się także tym, że przyjmujemy to wszystko, co nie jest doskonałe, czyste lub przefiltrowane, ale tym niemniej warte jest miłości. Czy ktoś z tego powodu, że jest niepełnosprawny lub wrażliwy, nie jest godny miłości? Czy ktoś, kto jest cudzoziemcem, jest chory czy w więzieniu, nie jest godny miłości?”.

Tylko to, co się miłuje może być zbawione

Papież podkreślił, że w historii zbawienia kluczową rolę odgrywa miłość, którą Jezus obdarza ludzi bez względu na ich słabości: „(...) tylko to, co się miłuje może być zbawione. Tylko to, co bierze się w ramiona, może zostać przekształcone. Miłość Pana jest większa niż wszystkie nasze sprzeczności, kruchości i małości, ale właśnie poprzez nasze sprzeczności, kruchości i małości On chce napisać tę historię miłości”.

Ojciec Święty zwrócił też uwagę, że jednym z wielkich dramatów współczesnego człowieka, dramatem dotyczącym wielu młodych, jest to, iż nie czują się kochani przez Boga, bo nie czują się kochani lub nie otrzymują uznania od swoich bliskich.

Modlitwa w intencji pokoju w Wenezueli

Podczas wizyty figury pielgrzymującej Matki Boskiej Fatimskiej w kościele św. Franciszka z Asyżu (w dzielnicy *San Francisco de la Caleta* w mieście Panama) rektor Sanktuarium w Fatimie poprosił o modlitwę w intencji pokoju w Wenezueli, w której niespełna dobę wcześniej rozpoczął się poważny kryzys konstytucyjny. „Wiemy, że Matkę możemy prosić o wszystko i chciałbym was zachęcić, abyśmy poprosili o pokój. Orędzie fatimskie jest orędziem pokoju – Matka Boska prosiła, abyśmy się modlili o pokój. Dlatego, w tych dniach, módlcie się o pokój na świecie, módlcie się o pokój w Wenezueli”, powiedział portugalski kapłan.

Młodzież uczestnicząca w ŚDM mogła uzyskać odpust zupełny

Wszyscy młodzi pielgrzymi, którzy wzięli udział w Światowych Dniach Młodzieży mogli uzyskać odpust zupełny, po spełnieniu warunków typowych w tych okolicznościach: przystąpienie do sakramentu pojednania (stan łaski uświęcającej), uczestnictwo w Eucharystii i przyjęcie Komunii św. oraz modlitwa w intencjach Ojca Świętego przed figurą pielgrzymującą Matki Boskiej Fatimskiej.

„Warto podkreślić, że prośbę o udzielenie przywileju odpustu zupełnego skierowali do Watykanu organizatorzy ŚDM, którzy od samego początku prosili nas także o przywiezienie tu figury pielgrzymującej”, powiedział rektor Sanktuarium Fatimskiego przed wylotem z Lizbony do Panamy.

„To ważne, bo pozwala zrozumieć, że orędzie fatimskie jest orędziem nawrócenia i miłosierdzia”, wyjaśniał ks. Carlos Cabecinhas.

Lizbona będzie gospodarzem Światowych Dni Młodzieży w 2022: obecność Pani Fatimskiej będzie bardzo ważna

Ogłoszona w Panamie decyzja papieża Franciszka entuzjastycznie przyjęta przez portugalski Kościół i społeczeństwo / Carmo Rodeia

Kościół i państwo portugalskie podejmują odpowiedzialność za organizację Światowych Dni Młodzieży w Lizbonie w 2022 r.

Po ogłoszeniu na zakończenie ŚDM w Panamie decyzji papieża Franciszka, że organizatorem kolejnej edycji tego wydarzenia w 2022 r. będzie Lizbona, kardynał patriarcha tego miasta JE Manuel Clemente powiedział, że „podczas następnego spotkania młodych Matka Boska Fatimska będzie miała bardzo ważną rolę”.

W wywiadzie dla katolickiej stacji telewizyjnej EWTN kard. Clemente mówił: „Będzie to bardzo ważna rola, ponieważ – co warto dostrzec mówiąc o katolickich ruchach młodzieżowych w Portugalii – zarówno pobożność maryjna, jak i kult Matki Boskiej Fatimskiej są w nich bardzo silne”.

W dalszej rozmowie z dziennikarzami północnoamerykańskiej telewizji przewodniczący Konferencji Episkopatu Portugalii podkreślał ścisły

związek Matki Boskiej oraz Światowych Dni Młodzieży, które nazwał „międzynarodowym wydarzeniem religijnym organizowanym z inicjatywy papieskiej”: „Spośród wszystkich objawień Matki Boskiej, z jakimi mieliśmy do czynienia w historii, Fatima jest najbardziej związana z papieżami, z posługą papieża i ze wszystkim, co odnosi się do papieża”.

Kard. António Marto, ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy, wyraził opinię, że kolejne Światowe Dni Młodzieży będą „czasem ożywienia Kościoła, który poruszy rodziny, grupy młodzieżowe, parafie oraz diecezje i da doświadczenie dynamiki portugalskiego Kościoła”.

„Matka Boska jest zawsze obecna na tym spotkaniu. Na Światowych Dniach Młodzieży w Panamie była obecna w znaku figury pielgrzymującej nr 1 z Fatimy, przed którą Ojciec Święty modlił się w sposób robiący duże wrażenie. Fatima z pewnością przyciągnie pielgrzymki wielu młodych, którzy przyjadą na ŚDM do Lizbony”, stwierdził kard. António Marto.

Kardynał nie ma też wątpliwości, że „zarówno portugalski Kościół, a także państwo staną na wysokości zadania podczas organizacji przedsięwzięcia, które jest zarówno wyzwaniem, jak i szansą, aby okazać gościnność – cechę tak bardzo charakterystyczną dla Portugalczyków”. Ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy nazwał nadchodzące ŚDM „wydarzeniem, dzięki któremu Portugalia po raz kolejny otworzy się na inne kultury, a szczególnie na członków wspólnoty luzofońskiej, a więc przedstawicieli krajów, posługujących się językiem portugalskim, nade wszystko zaś tych z kontynentu afrykańskiego, który nie dostąpił jeszcze łaski organizacji Światowych Dni Młodzieży”.

Rektor Sanktuarium Fatimskiego mówił z kolei o wielkiej radości i odpowiedzialności, jaka spoczęła na Kościele portugalskim w ogólności, a na Fatimie szczególnie. Przy okazji Światowych Dni Młodzieży 2022 w Lizbonie można się bowiem spodziewać napływu bardzo wielu ludzi młodych do Cova da Iria.

„Przepełnia nas radość, która zagościła w całym portugalskim Kościele. Czujemy także wielką odpowiedzialność za to, aby Fatima sprostała zadaniu przyjęcia i ugoszczenia młodzieży, która tu przybędzie”, powiedział ks. Carlos Cabecinhas.

Prezydent Republiki Portugalii Marcelo Rebelo de Sousa podkreślił, że dokonany przez papieża wybór Lizbony na organizatora ŚDM 2022 jest wielkim wyróżnieniem dla całej wspólnoty państw portugalskojęzycznych, przy czym czynnikiem mającym decydujący wpływ na decyzję Watykanu miało „znaczenie Portugalii, znaczenie Fatimy, znaczenie wiary katolickiej dla portugalskiego ludu”.

Kardynał patriarcha podkreśla bardzo ważną rolę, jaką Matka Boska Fatimska będzie miała podczas ŚDM w Lizbonie

„Szkoła w Sanktuarium” prowadzi weekendowe zajęcia na temat różańca

Różaniec jako ewangeliczny przewodnik życia teologalnego – tajemnice różańcowe w rozważaniach duchowości Adwentu, Okresu Zwykłego, Wielkiego Postu i Wielkanocy / Carmo Rodeia

W zajęciach uczestniczy maksymalnie 40 osób

W bieżącym roku duszpasterskim „Szkoła w Sanktuarium” organizuje spotkania podejmujące formację i refleksję dotyczącą różańca. Celem zajęć jest przypomnienie wiernym znaczenia, wartości i aktualności tej modlitwy.

„Różaniec – ewangeliczny przewodnik życia teologalnego” to wspólny tytuł cyklu zajęć, na które złożyły się cztery dwudniowe sesje. Pierwsze spotkanie, poświęcone tajemnicom radosnym, odbyło się 15 i 16 grudnia; drugie, dotyczące tajemnic światła, 19 i 20 stycznia. Trzecia sesja cyklu różańcowego, podczas której rozważane będą tajemnice bolesne, zaplanowana jest na Wielki Post – 16 i 17 marca. Ostatnie, czwarte spotkanie odbędzie się w okresie wielkanocnym (18 i 19 maja) i będzie doty-

czyło tajemnic chwalebnych. Podsumowaniem cyklu będzie, obejmujące wszystkie cztery sesje, spotkanie w dniach od 27 maja do 2 czerwca. Szczegóły tego kursu zostaną podane w kwietniu; wówczas też przyjmowane będą zgłoszenia.

Idea pogłębienia wiedzy i duchowości różańcowej jest odpowiedzią na prośbę o codzienne odmawianie różańca, nieustannie powtarzaną pastuszkom przez Matkę Boską w Cova da Iria. Sanktuarium Fatimskie, czując się „szkołą różańca”, proponuje teraz ponowne odkrywanie tej maryjnej modlitwy, jej znaczenia, wartości i aktualności.

Program skierowany jest do wszystkich chętnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób pracujących w duszpasterstwie. Zaję-

cia są bezpłatne, ale zapisy na nie są obowiązkowe. Ponieważ spotkania tworzą pewną całość, w pierwszej kolejności zapisywane są osoby uczestniczące w całym cyklu.

Poprzez wspomnianą propozycję formacji, traktującą różaniec jako ewangeliczny program życia teologalnego, Sanktuarium Fatimskie pragnie upowszechnić praktykę tej maryjnej modlitwy, ukazać jej rozwój w historii duchowości chrześcijańskiej, a także chrystopcentryczny wymiar różańca i jego znaczenie w orędziu fatimskim. Zajęcia mają również na celu przedstawienie mistagogicznej roli modlitwy różańcowej w życiu chrześcijańskim i jej ewangelicznej wartości dla życia duchowego wiernych.

Spotkania odbywają się w ramach projektu „Szkoła w Sanktuarium”, który – od początku 2018 r. – działa na rzecz pogłębienia i odkrywania najważniejszych aspektów duchowości orędzia fatimskiego poprzez ich odczytywanie w kontekście znaczących doświadczeń współczesności, wspólnoty Kościoła i pracy duszpasterskiej.

W minionym roku w różnych, organizowanych przez „Szkołę w Sanktuarium”, wydarzeniach uczestniczyło około trzystu osób.

W roku duszpasterskim 2018-2019 „Szkoła” proponuje trzy typy spotkań formacyjnych: przewodniki duchowe, kursy poświęcone orędziu fatimskiemu i warsztaty duszpasterskie.

Grupy omawiają poszczególne tajemnice różańcowe

16 podróży „ambasadorki pokoju” – fatimskiej figury pielgrzymującej

W maju figura nr 11 odwiedzi Jordanię / Carmo Rodeia

W tym roku figury pielgrzymujące z Fatimy odbędą 16 podróży na trzy kontynenty. Wśród nich wyróżnia się wizyta w Jordanii, którą figura nr 11 odbędzie od 30 maja do 3 czerwca na zaproszenie *Catholic Center for Studies and Media* Patriarchatu Łacińskiego w Jerozolimie.

Figury pielgrzymujące nawiedzają również kraje Ameryki Łacińskiej, gdzie kult Matki Boskiej Fatimskiej jest bardzo żywy, w tym Panamę, Brazylię, Kostarykę, Kolumbię. Już w styczniu figura nr 1 przebywała w Panamie na Światowych Dniach Młodzieży, na których gościł papież Franciszek. Figura nr 10 odwiedziła archidiecezję San Jose w Kostaryce, a 1 maja figura nr 3 uda się do São Paulo w Brazylii, gdzie pozostanie przez cały ten maryjny miesiąc.

W tym roku Włochy będą gościły aż pięć figur pielgrzymujących z Fatimy. Już od kwietnia figura nr 4 będzie odwiedzać różne włoskie diecezje na zaproszenia Światowego Apostolatu Fatimskiego. Od 11 do 21 maja figura nr 5 będzie w Brescii i Ferrarze. W maju figura nr 6 odwiedzi Florencję, a pod koniec roku (od 26 grudnia) – Cagliari. Figura nr 7 w maju będzie pielgrzymować do Mediolanu i innych diecezji w regionie Lombardii. Figura nr 13 będzie odwiedzać włoskie diecezje od 27 kwietnia do 2 czerwca.

Jedną z figur pielgrzymujących Matki Boskiej Fatimskiej uda się do dwóch hiszpańskich diecezji – Santiago de Compostela i Alicante oraz do diecezji Coimbrę w Portugalii.

Jednak najważniejszą bez wątpienia tegoroczną pielgrzymką figury z Fatimy była podróż do Panamy na Światowe Dni Młodzieży. W ramach zaplanowanego specjalnie dla niej programu figura nr 1 odwiedziła m.in. szpital onkologiczny i więzienie.

W orędziu skierowanym do chrześcijan w Panamie ks. Carlos Cabecinhas, rektor Sanktuarium Fatimskiego, mówił o wielkiej radości, jaka towarzyszyła wysłaniu najważniejszej figury pielgrzymującej na ŚDM.

„Jest to dla nas wyjątkowy wizerunek – pierwsza i oryginalna figura pielgrzymująca, ta, która odwiedziła wszystkie kontynenty, wielokrotnie okrążyła

W latach 1947-2003 figura pielgrzymująca nr 1 przebyła 630 tys. kilometrów, pięciokrotnie okrążając ziemię

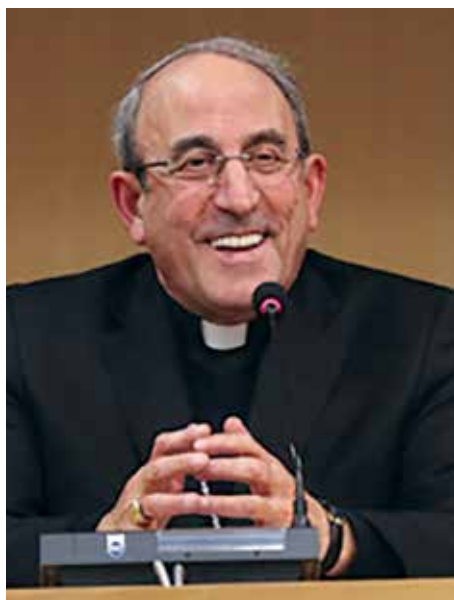
świat, a w roku 2000 została uroczystie intronizowana w bazylice Matki Boskiej Różańcowej w Fatimie. Obecnie opuszcza ona Sanktuarium tylko w bardzo wyjątkowych sytuacjach. Rozumiejąc, że Światowe Dni Młodzieży są takim właśnie wyjątkowym wydarzeniem, zdecydowaliśmy o wysłaniu figury pielgrzymującej nr 1, która – jak wspominałem – jest najważniejszą ze wszystkich figur pielgrzymujących Matki Boskiej Fatimskiej”, wyjaśnił rektor Sanktuarium, nazywając jeszcze ŚDM 2019 „wydarzeniem kościelnym najwyższej rangi”.

Ks. Carlos Cabecinhas pisał: „Wszyscy zdają sobie sprawę, jak ważne dla ca-

łego Kościoła jest spotkanie młodzieży z Ojcem Świętym, ich wspólna modlitwa, refleksja i świętowanie. Wiemy, że nabożeństwo do Matki Boskiej jest od samego początku silnie związane ze Światowymi Dniami Młodzieży. Pamiętamy, jak bardzo głęboko oddany był Maryi papież Jan Paweł II, który zainicjował Światowe Dni Młodzieży i, w sposób naturalny, nadał im wyraźnie maryjny charakter. To także, bardziej niż wystarczający, powód do wysłania do Panamy tak drogiej nam figury”. Przesłanie rektora było „wyrazem modlitewnej jedności w czasie tego ważnego dla Kościoła wydarzenia”.

Kardynał Antonio Marto apeluje o Kościół, który pielgrzymując w historii, dąży do nawrócenia

Biskup diecezji Leirii-Fatimy przewodniczył spotkaniu inauguracyjnemu nowy rok duszpasterski w Sanktuarium w Cova da Iria / Carmo Rodeia

Misja chrześcijan jest codzienna ewangelizacja

Kościół to „pielgrzym w historii, nieustannie dążący do nawrócenia i odnowy, z nadzieją, że Bóg obdarzy go darem osiągnięcia ostatecznego celu”. Myśl tę ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy wygłosił na spotkaniu inauguracyjnym nowy rok duszpasterski i prezentującym temat tego roku: „Dziękczynienie za pielgrzymowanie w Kościele”. Uroczystość odbyła się 1 grudnia 2018 r. w Centrum Pastoralnym Pawła VI.

„Pielgrzymowanie to cecha charakterystyczna Kościoła, który w dniu Pięćdziesiątnicy wyruszył, aby głosić Dobrą Nowinę Chrystusa. Do dziś Kościół kontynuuje swoją peregrynację i jest pielgrzymem w historii. Kościół jest powołany do wzrastania w wierze i dawania świadectwa, jest wezwany do odnowy, bo – także w czasach, w których żyjemy – na Kościół opada kurz historii”, powiedział portugalski kardynał. Dodał też, że nie można zaniechać misji, którą w Fatimie i z Fatimy kieruje Matka Boska: „Tu, w Fatimie, Matka Boska prosiła o nawrócenie świata i Kościoła. I to nawrócenie musi być podejmowane każdego dnia”.

Kard. António Marto nazwał Matkę Boską „pątniczką i uczennicą Dobrej Nowiny, która ukazała się ludziom jako znak miłosierdzia i miłości Boga” oraz przypomniał kilka przykładów pielgrzymowania Maryi, poczynając od nawiedzenia św. Elżbiety, poprzez wesele w Kanie Galilejskiej (przywołując w tym miejscu potrzebę istnienia „młodego wina”), po drogę na Kalwarię, w której Matka towarzyszyła Synowi aż do Jego śmierci na krzyżu.

Ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy wyjaśnił dalej, że Maryja jest znakiem nadziei w

chrześcijańskim pielgrzymowaniu: „Ona wyruszyła w drogę jako kobieta i jako matka, a dziś jest naszą przewodniczką. Chrystus nie chce, abyśmy szli bez matki. Dlatego Maryja jest tak bardzo obecna w sercach ludzi wierzących, jest znakiem nadziei i pocieszenia dla ludu pielgrzymującego. Ona nieustannie potwarza opuszczonej i zniechęconej ludzkości: na koniec moje Niepokalane Serce zatriumfuje!”.

Odnosząc się do bardziej konkretnego wymiaru pielgrzymowania, które jest nieodłącznym elementem ludzkiego istnienia, mówca podkreślił, że „pielgrzymka może być pięknym i zadziwiającym doświadczeniem Boga, doświadczeniem głęboko wewnętrznym; podróżą, na której końcu znajduje się cel możliwy do osiągnięcia”. Kard. António Marto przestrzegł jednocześnie przed zagrożeniami ze strony „powierzchownej kultury” i przed poddawaniem się „szaleństwu wpływającego czasu”. I przypomniał: „Trzeba, aby Słowo Boże było busolą w drodze; trzeba łamać się chlebem; trzeba, aby modlitwa i myśl zwracała się zawsze ku Bogu, a pielgrzymka stała się prawdziwym wewnętrznym nawróceniem prowadzącym do przemiany każdego człowieka i całego świata”.

Sanktuarium: miejsce pielgrzymowania i podejmowania misji

„Sanktuarium Fatimskie jest jednocześnie miejscem, do którego przybywają pielgrzymi i miejscem, z którego wyrusza Kościół misyjny”, mówił diakon Rui Ruivo podczas konferencji poświęconej tematowi nowego roku duszpasterskiego „Dziękczynienie za pielgrzymowanie w Kościele”.

„Fatima to obraz Kościoła pielgrzymującego, który świętuje swą wiarę, sprawuje posługę kapłańską i braterską służbę bliźniemu oraz głosi Dobrą Nowinę; to obraz Kościoła, który przysyła biednych i maluczkich, ofiarowuje pojednanie i przebaczenie, stwarza okazję do prawdziwego spotkania z Bogiem. Do Sanktuarium Fatimskiego pielgrzymujemy nie tylko podczas wielkich wydarzeń – takich, jak wizyta papieża – podczas których łatwo poczuć się członkiem wspólnoty Kościoła, ale także każdego, zwykłego dnia. W jednej i w drugiej sytuacji zawsze jesteśmy pielgrzymami w Kościele”, powiedział diakon.

I dodał: „Samo Sanktuarium także jest pielgrzymem, bo powraca z pielgrzymami, którzy do niego przybywają. Z jednej strony Sanktuarium otwiera na oścież drzwi i przez te otwarte drzwi wychodzi na zewnątrz, aby – dzięki swojemu zawsze aktualnemu orędziu nawrócenia, pokuty i pokoju – stawać coraz bardziej znane na całym świecie. Z drugiej strony: otwiera drzwi, aby do Cova da Iria

mogło przybyć tak wielu pielgrzymów, którzy wchodzi tu, jak do najbardziej prywatnej części wnętrza swego domu; wchodzi, żeby prosić, dziękować i adorować, aby słuchać, wierzyć i płakać”. Rui Ruivo podkreślił, że w Fatimie dzieje się tak od czasu, gdy Matka Boska poprosiła, aby zbudować tu kaplicę.

„Chcę ci powiedzieć, żeby zbudowano tu na moją cześć kaplicę» – te słowa Maryi kierują nasze spojrzenie na Fatimę jako miejsce, gdzie Kościół staje się prawdziwie katolicki, uniwersalny, otwiera się na świat i przyjmuje wszystkich”, mówił dalej diakon, podkreślając, że prawdziwy, eklezjalny wymiar wspólnoty opiera się na pojęciach przyjaźni i braterstwa, które są nieodłącznymi elementami pielgrzymowania.

Młody mówca przypomniał też, że peregrynacja to podróż, która zawsze zakłada otwarcie się na drugiego człowieka i jego troski oraz pozwala na doświadczenie braterstwa, przez które poszukuje się sensu i bliskości z Bogiem: „Każdy, kto przychodzi do Fatimy, przynosi tu swoje troski, ale także troski innych ludzi. Oto, co oznacza pielgrzymowanie w Kościele! Kościół mówi nam bowiem: gdy ktoś cierpi, ja także cierpię”.

Rui Ruivo przekonywał, że „Fatima daje nam niezwykle doświadczenie różnorodności. Prawdziwym sensem życia nie jest to, abyśmy do celu dochodzili sami, abyśmy dochodzili jako pierwsi, ale abyśmy doszli razem. «Iść w butach bliźniego» to znaczy otworzyć się na niego. Kto pielgrzymuje, kto wybiera czysty szlak, otwiera się na Boga i na drugiego człowieka w nieustannym *exodusie*, podczas którego przemienia się jego serce i serca innych ludzi. W ten sposób Fatima staje się, wciąż i coraz bardziej, wyrazem tego «bycia dla innych»”.

Przywołując osobistą historię z jednej ze swych licznych pielgrzymek do Cova da Iria, diakon zakończył wystąpienie słowami: „Podążając do Fatimy doświadczyłem przypadkowych spotkań, które pokazały mi Kościół pielgrzymujący, Kościół z Nieba, w którym jest miejsce dla wszystkich zranionych serc i pewność, że Maryja otacza nas wszystkich opieką pod swoim ogromnym, macierzyńskim płaszczem”.

Spotkanie poświęcone prezentacji tematu nowego roku duszpasterskiego poprzedziła inauguracja wystawy „Capela Mundi”, upamiętniającej setną rocznicę budowy Kaplicy Objawień. Wystawę można zwiedzać codziennie w sali św. Augustyna w podziemiach bazyliki Trójcy Przenajświętszej. Będzie ona dostępna dla publiczności do 15 października 2019 r.

Na uroczystości, z krótkim koncertem muzyki maryjnej i pieśni fatimskich, wystąpił chór Sanktuarium Fatimskiego oraz chór *Schola Cantorum Pastorinhos de Fátima*.

Ks. Carlos Cabecinhas: „Objawienia fatimskie są pocieszeniem, jakie Bóg zsyła członkom Kościoła peregrynującego”

2 grudnia rozpoczął się nowy rok liturgiczny – Sanktuarium Fatimskie zaprezentowało temat roku duszpasterskiego 2018-2019 / Carmo Rodeia

Rektor Sanktuarium Fatimskiego: „Kościół pielgrzymujący zbudowany jest z «żywych kamieni» – pielgrzymów, którzy idą razem”

2 grudnia Sanktuarium Fatimskie rozpoczęło nowy rok duszpasterski, w którym zaprasza pielgrzymów do „dziękczynienia za pielgrzymowanie w Kościele”.

„Jesteśmy świadomi tego, że jesteśmy ludem Bożym. Dlatego prezentując temat nowego roku duszpasterskiego – «Dziękczynienie za pielgrzymowanie w Kościele» – pragniemy podkreślić eklezjalny wymiar orędzia objawień. Aspekt ten jest szczególnie obecny i wyraźny w tak zwanej «tajemnicy fatimskiej» w odniesieniu do «biskupa odzianego w biel» oraz wizji Kościoła pielgrzymującego i męczeńskiego», powiedział ks. Carlos Cabecinhas podczas spotkania, które odbyło się w sali Dobrego Pasterza w Centrum Pastoralnym Pawła VI.

Wystąpienie przełożonego Sanktuarium rozpoczęło sesję, której przewodniczył kardynał António Marto. Rektor podkreślił w nim, że w Fatimie doświadczenia bycia Kościołem doznaje się na wiele sposobów: poprzez uczestnictwo w sprawowaniu sakramentów, które są wyrazem najwyższej chwały Kościoła; poprzez udział w zgromadzeniach wiernych, którzy spotykają się dla wspólnotowego wyrażania wiary, dla adorowania, uwielbiania i dziękczynienia Bogu; poprzez okazywanie jedności i komunii z Ojcem Świętym oraz, tak charakterystyczną dla Fatimy, modlitwę za papieża.

Wybór tematu bieżącego roku duszpasterskiego ma także na celu podkreślenie, że „doświadczenie bycia Kościołem jest dynamiczne – jest pielgrzymowaniem”.

„Na tej drodze objawienia fatimskie są pocieszeniem, jakie Bóg zsyła członkom Kościoła peregrynującego; są pomocą w trudzie pokonywania drogi. Swoim pielgrzymującym dzieciom Maryja daje swe Niepokalane Serce jako «ucieczkę i drogę», dodał mówca.

„Bieżący rok duszpasterski pozwoli nam zastanowić się nad sensem pielgrzymowania i nad najbardziej charakterystycznymi aspektami pielgrzymek do Fatimy. Pozwoli nam podjąć refleksję o Sanktuarium jako celu pielgrzymek i

miejsca silnego doświadczenia Kościoła. Fatima jest miejscem silnego doświadczenia Boga, które jednoczy Kościół i gromadzi Jego lud”, wyjaśniał ks. Carlos Cabecinhas.

I kontynuował: „Rozpoczynający się właśnie rok duszpasterski zachęca nas, abyśmy spojrzeli na orędzie fatimskie jako środek do osiągnięcia większej świadomości bycia wspólnotą Kościoła oraz skuteczną drogę do wzmocnienia poczucia przynależności eklezjalnej, szczególnie poprzez wspólnotowe doświadczenie pielgrzymki”.

Rok duszpasterski 2018-2019 jest drugim w zaplanowanym na trzy lata okresie, który zapoczątkowuje drugie stulecie Fatimy, przeżywanym jako „czas Łaski i Miłosierdzia”.

Kapłan przypomniał jeszcze, że w 2019 r. przypadają dwie szczególnie znaczące rocznice: stulecie śmierci św. Franciszka Marto oraz stulecie wybudowania Kaplicy Objawień. To ostatnie wydarzenie wybrano jako inspirację tematu roku duszpasterskiego. Rektor nawiązał w tym miejscu do objawienia z 13 października, kiedy Matka Boska powiedziała do widzzących: „Chcę, żeby zbudowano tu kaplicę”. Ta kaplica stała się załącznikiem Sanktuarium i stanowi dziś jego serce.

„Warto podkreślić, że w chrześcijaństwie budynek kościoła – a w tym wypadku kaplicy – jest zawsze symbolem Kościoła tworzonego przez „żywe kamienie”, który zbiera się, aby celebrować obecność Jezusa Chrystusa. W swoim Pierwszym Liście św. Piotr wzywa nas, abyśmy byli świadomi naszej kondycji «żywych kamieni», które tworzą duchową świątynię – Kościół, i kończy: «teraz zaś jesteście ludem Bożym» (1P 2, 10). Tę oto świadomość bycia ludem Bożym pragniemy pogłębiać”.

Rektor Sanktuarium podkreślił także znaczenie, jakie Sanktuarium przywiązuje do pracy z młodzieżą. Wspomniał przy tym o wielkim wydarzeniu, jakim są Światowe Dzień Młodzieży w Panamie w styczniu 2019 r. Przypomnijmy, że – ze względu na szczególną rangę tego spotkania oraz zaproponowany przez pa-

pieża Franciszka maryjny program przygotowano do ŚDM – Sanktuarium Fatimskie wysłało do Panamy figurę pielgrzymującą nr 1.

Zarówno na trzyletni cykl pastoralny, jak i bieżący rok duszpasterski, Sanktuarium przygotowuje plakaty z oficjalnym programem wydarzeń i wiodącym tematem na każdy miesiąc. Na skwerach otaczających teren Sanktuarium pojawią się też tablice z wizualną katechazą poświęconą św. Franciszkowi Marto. Tradycyjnie zostanie również przygotowana modlitewny folder – „Program dla pielgrzymów”.

Działająca na polu formacji „Szkoła w Sanktuarium” przez cały rok proponuje różne wydarzenia: poczynając od przewodników duchowych po (pierwszy raz organizowane w tym roku) warsztaty duszpasterskie, przeznaczone dla osób zawodowo związanych z duszpasterstwem. Odbędą się również: sympozjum teologiczno-pastoralne oraz comiesięczne wykłady w bazylisce.

Sanktuarium przygotowuje także tradycyjnie bogaty program kulturalny z licznymi wydarzeniami muzycznymi oraz wystawą czasową „Capela Mundi”, którą można zwiedzać codziennie w sali św. Augustyna. Ekspozycja będzie czynna do 15 października 2019 r.

Rektor Sanktuarium Fatimskiego podsumował kończący się rok liturgiczny, który „pozwolił utrwalić niektóre praktyki rozpoczęte podczas obchodów stulecia w zwyczajnym, codziennym rytmie życia Sanktuarium”. Wśród wskazanych przez ks. Cabecinhasa przykładów dynamiki działań w Cova da Iria znalazły się m.in. „troska o przebieg celebracji, szeroka oferta propozycji refleksji nad orędziem, bogaty program inicjatyw kulturalnych, posługujących się językiem odpowiednim do wyrażania treści fatimskich”.

Rektor podkreślił, że „wprawdzie liczba pielgrzymów nie osiągnęła rekordów z 2017 roku, ale utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie; zauważono przy tym znaczący wzrost grup pochodzących z zupełnie nowych, nieobecnych wcześniej w Fatmie, krajów”.

Mała kaplica znana na całym świecie / Carmo Rodeia

W sercu Sanktuarium Fatimskiego codziennie gromadzą się setki wiernych

Wybudowana sto lat temu Kaplica Objawień od pierwszych chwil swego istnienia jest najważniejszym i najczęściej odwiedzanym przez pielgrzymów miejscem w Sanktuarium w Cova da Iria

„Chcę ci powiedzieć, żeby zbudowano tu na moją cześć kaplicę. Jestem Matką Boską Różańcową. Trzeba w dalszym ciągu codziennie odmawiać różaniec” – to zdanie, wypowiedziane według relacji trojga pastuszków przez Matkę Boską Różańcową podczas ostatniego, szóstego objawienia w październiku 1917 r., wyraża, pochodzące z Nieba, pragnienie, aby w odludnym zakątku gór Serra de Aire powstało miejsce pielgrzymkowe.

Po stu latach, jakie upłynęły od tych wydarzeń, trzeba w pełni docenić znaczenie Kaplicy Objawień jako miejsca najczęściej odwiedzanego przez pątników w Cova da Iria i stwierdzić, że to jej istnienie zdeterminowało cały dalszy projekt rozbudowy Sanktuarium.

Niewielka kaplica, wzniesiona dzięki uporowi i pracy miejscowych ludzi, stała się sercem Sanktuarium Fatimskiego i jedną z najbardziej rozpoznawalnych świątyń w całym świecie chrześcijańskim. Z jednej strony o jej wielkim znaczeniu decyduje bez wątpienia fakt, że wybudowano ją dokładnie tam, gdzie miało miejsce pięć objawień, z drugiej zaś to, że powstała na skutek owego „niebiańskiego zamysłu”, który przemówił do tak wielu chrześcijan. I wtedy, i dzisiaj Kaplica Objawień jest miejscem, w którym – modląc się u stóp Matki

Boskiej Różańcowej – miliony wiernych z całego świata (w tym czterech papieży) proszą o łaski i dziękują za Jej wstawiennictwo.

To tu gromadzą się niezliczone rzesze pątników przybywających do Cova da Iria ze wszystkich stron świata. To stąd wyruszają procesje z figurą, pielgrzymującą w Sanktuarium i poza nim. To także tu ludzie wypełniają złożone Maryi obietnice modląc się i okrażając kaplicę na kolanach; tu składają swe prośby i pozostawiają wota.

Kaplica Objawień powstawała od 28 kwietnia do 15 czerwca 1919 r. Wkrótce potem kapliczkę poświęcono, a pierwszą Mszę świętą odprawiono w niej 13 października 1921 r. 6 marca 1922 r. budowlę wysadzono przy użyciu dynamitu, a odbudowaną w tym samym roku, ponownie zainaugurowano 13 stycznia 1923 r. Prace przy wznoszeniu zadaszonego ganku ukończono w 1924 r.

Ludowa kapliczka

Kaplica Objawień, choć poddana na przestrzeni minionych stu lat pewnym modyfikacjom, zachowała swój oryginalny, prosty i ludowy charakter: dwuspadowy dach, okalający ją murek, nieduże i niezbyt widoczne drzwi, zdobienia z ceramicznych płytek *azulejos*. W

środku znajduje się niewielki, rzeźbiony ołtarz z niszą, która była przeznaczona dla figury Matki Boskiej wykonanej przez José Ferreire Thedima.

Przez dziesięciolecia kaplica opierała się zakusom hierarchów kościoła, którzy zatrudniali architektów i biura projektowe, aby temu tak ważnemu miejscu nadać większą godność i wartość artystyczną. Jednak wszystkie próby zastąpienia Kaplicy Objawień świątynią bardziej okazałą, zaprojektowaną przez renomowanych architektów, zakończyły się fiaskiem. Do dzisiaj (poza dobudowaniem nowoczesnego zadaszenia) kaplica zachowała oryginalną strukturę i układ. Pozostała tak mała, a tak wielka i ważna...

W 1964 r. zdjęto tabliczki wotywnie, umieszczane początkowo na zewnętrznych ścianach kapliczki. Największe zmiany wprowadzono w 1982 r., przed wizytą papieża Jana Pawła II, kiedy nad Kaplicą Objawień wybudowano istniejące obecnie zadaszenie. Dzięki temu kaplica stała się bardziej widoczna, a pielgrzymom modlącym się u stóp figury Matki Boskiej stworzono lepsze warunki do uczestniczenia w nabożeństwach.

Nowe zadaszenie zainaugurowano podczas pierwszej wizyty św. Jana Pawła II w Sanktu-

arium Fatimskim w dniach 12 i 13 maja 1982 r. W roku maryjnym 1988 r. sufit wyłożono drewnem sosnowym z północnej Syberii, które wybrano do tego celu ze względu na jego lekkość i wytrzymałość. Architektoniczna koncepcja zadaszania Kaplicy Objawień nawiązuje swą formą do baldachimu procesyjnego, pod którym mogą się schronić setki osób. Naturalne oświetlenie przestrzeni wokół kaplicy uzyskano dzięki kwadratowemu otworowi w dachu.

Tuż obok Kaplicy Objawień znajduje się postument z figurą Matki Boskiej. Stoi on w miejscu, gdzie rósł niewielki dąb skalny, na którym objawiała się Matka Boska Różańcowa.

Organy w Kaplicy Objawień zbudował Gerhard Grenzing. Mają one dwanaście rejestrów, dwie klawiatury ręczne i klawiaturę nożną (pedał). Wyjątkowy dźwięk tych organów, używanych podczas uroczystości i nabożeństw odbywających się w Kaplicy Objawień, pozwala na wspaniałe interpretowanie muzyki sakralnej towarzyszącej liturgii.

Maria dos Santos Carreira

Kaplica Objawień powstała dzięki determinacji miejscowych ludzi, a przede wszystkim Marii dos Santos Carreiry, która od 13 czerwca 1917 r. tak często przychodziła do Cova da Iria, że po wybudowaniu kaplicy zaczęto ją nazywać „Marią od Kapliczki”. Maria od początku ozdabiała miejsce objawień kwiatami, a w październiku 1917 r. zainicjowała postawienie drewnianego łuku, swego rodzaju bramy, wskazującej miejsce objawień Matki Boskiej. To ona zbierała i przechowywała pieniądze zostawiane przez ludzi obok dębu. Pierwszy datek stanowiło 30 reisów (*reis lub real – dawna moneta portugalska, przyp. tłum.*) i kilka owoców, ale szybko płócienna sakiewka Marii wy-

pełniła się monetami. W 1919 r. datki i ofiary zgromadzone przez Marię Santos Carreirę wynosiły już 357 tysięcy reisów oraz czterdzieści litrów oliwy. Można było rozpocząć budowę kaplicy!

Figura Matki Boskiej

Autorem figury Matki Boskiej Fatimskiej, znajdującej się na postumencie wzniesionym w miejscu objawień, był José Ferreira Theodim – rzeźbiarz ze specjalizującą się w sztuce sakralnej pracowni *Casa de Arte Sacra Fânzeres* w Bradze. W 1919 r. rzeźbę zamówił w niej Gilberto Fernandes dos Santos, żarliwy katolik z miejscowości Torres Novas. Planowano, że zastąpi ona krucyfiks umieszczony w miejscu objawień. Po wybudowaniu kaplicy figurę umieszczono w niszy ołtarza, który do dzisiaj znajduje się w jej wnętrzu.

Wskazówki dotyczące wyglądu wizerunku Matki Boskiej przekazał pracowni *Casa Fânzeres* ksiądz Manuel Formigão, który w 1919 r. przesłuchiwał widzących pastuszków Łucję, Hiacyncę i Franciszka. Na początku maja 1920 r. figura była już gotowa. Wysłano ją pociągiem do miejscowości Torres Novas, a następnie w tajemnicy przewieziono do Cova da Iria; trudna podróż przez góry Serra de Aire trwała pięć godzin. Na miejscu figurę przekazano proboszczowi z Fatimy, który umieścił ją w zakrystii kościoła. To tam zobaczyła ją i zaakceptowała Łucja. 13 czerwca 1920 r. figura została wreszcie przeniesiona do kaplicy w Cova da Iria. Orszak, który jej towarzyszył można uznać za pierwszą procesję z figurą Matki Boskiej Fatimskiej. Od samego początku pątnicy otaczali figurę wielką czcią. „To tak, jakby ta twarz była wyrazem ich wiary”, napisał ks. Carlos Cabecinhas w tekście zamieszczonym w czasopiśmie *Fatima XXI* (nr 4). I dodał: „Oddawanie czci figurze Matki Boskiej

Fatimskiej rozumiane jest jako forma obecności Maryi, która będąc już w chwale u Boga, w ten sposób nadal towarzyszy swoim dzieciom pielgrzymującym na ziemi”.

Wota, listy i obietnice

Pielgrzymi przybywający do Fatimy mają swoją szczególną „modlitwę” – z różańcem w dłoniach, okrążają Kaplicę Objawień na kolanach, wypełniając w ten sposób złożone Matce Boskiej obietnice. Pozostawiają też u Jej stóp wota (do 1964 r. zewnętrzne ściany kapliczki pokrywały tabliczki wotywnne), kwiaty i wiadomości do Matki Boskiej. W roku stulecia objawień (2017) „Poczta Matki Boskiej” odebrała blisko 900 tysięcy listów.

Różaniec

Maryja nieustannie prosiła pastuszków o codzienne odmawianie różańca. Tu, w „szkole różańca”, ta prośba z Nieba wypełniana jest każdego dnia. W Kaplicy Objawień, jak w żadnym innym miejscu na świecie, co dzień rozbrzmiewa modlitwa różańcowa odmawiana w wielu językach.

Dla upamiętnienia 100. rocznicy budowy Kaplicy Objawień, Sanktuarium Fatimskie przygotowało wystawę czasową zatytułowaną „Capela Mundi”. Można ją zwiedzać w sali św. Augustyna (w podziemiach bazyliki Trójcy Przenajświętszej) do 15 października 2019 r., codziennie od 9.00 do 18.00. Od 2 stycznia, codziennie o 11.30 i 15.30, Muzeum Sanktuarium Fatimskiego organizuje zwiedzanie wystawy z przewodnikiem. W pierwszą środę miesiąca od maja do października (1 maja, 5 czerwca, 3 lipca, 7 sierpnia, 4 września i 2 października) odbywają się specjalne zwiedzania poświęcone wybranemu tematowi i prowadzone przez zaproszonych przewodników.

Projekt zadaszania nawiązuje do koncepcji baldachimu procesyjnego, pod którym chronią się pielgrzymi

Kard. António Marto o relacjach łączących Fatimę i rzymską bazylikę Santa Maria sopra Minerva

Biskup diecezji Leirii-Fatimy objął kościół tytularny nadany mu przez papieża Franciszka podczas kreacji kardynalskiej / Carmo Rodeia

W bazylice Santa Maria sopra Minerva codziennie odmawiany jest różaniec – tak, jak o to prosiła Matka Boska w Fatimie

25 listopada, w uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, ordynariusz diecezji Leirii-Fatima kardynał António Marto objął kościół tytularny *Santa Maria sopra Minerva* w Rzymie. W swoim pierwszym wystąpieniu w tej świątyni podkreślił ścisły związek istniejący między Fatimą a tą rzymską bazyliką: „Muszę tu wspomnieć o istotnych relacjach łączących mnie zarówno z Rzymem, jak i z Fatimą. Z jednej strony jest to ogniwo miłości do papieża, symbolizowanej tu przez obecność doczesnych szczątków św. Katarzyny ze Sienny, patronki Włoch, tak bardzo miłującej papieża, że nazywała go «słodkim Chrystusem na ziemi». Z drugiej strony związek tej bazyliki z Fatimą. Świątynia ta jest bowiem ważnym miejscem dla wiernych Rzymian, czcicieli Matki Boskiej Różańcowej, której wizerunek znajduje się przy wejściu do kościoła”.

Kardynał z Fatimy objął bazylikę tytularną nadaną mu przez papieża Franciszka podczas konsystorza, który odbył się w czerwcu 2018 r. Nadanie jednego z kościołów we włoskiej stolicy jest, obok czerwonego biretu i pierścienia, symbolem duszpasterskiego wsparcia, jakiego kardynałowie udzielają papieżowi.

Biskup Leirii-Fatimy, którego papież Franciszek zaprosił do prac Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia, umieścił swój herb na fasadzie rzymskiego kościoła. Jego codzienną pracą *de facto* nadal kieruje jednak dotychczasowy rektor ksiądz Gian Matteo Serra. Witając nowego kardynała

włoski duchowny powiedział, że uroczystość ta jest czymś więcej niż tylko formalnym aktem. Podkreślił również żarliwą pobożność maryjną praktykowaną w tym kościele, szczególnie zaś żywy kult Matki Boskiej Różańcowej. I dodał: „Chcemy przeżywać tę chwilę jako pierwszy etap czegoś większego, co będzie zbudowane z czasem. Pani Różańcowa, być może przemawiając wprost do serca Ojca Świętego, przysłała tu Waszą Eminencję, ponieważ tu jest Jej dom”.

Kard. António Marto symbolicznie objął swój kościół tytularny w ostatnią niedzielę roku liturgicznego. W wygłoszonej z tej okazji homilii mówił o „królewskiej godności Jezusa Chrystusa oraz Jego Królestwie prawdy i życia, świętości i łaski – Królestwie miłości i pokoju”.

„Chrystus Król nie narzuca się, ale daje nam wolność. Nie zdobywa nas, ale przyciąga do siebie miłością i czułością. Nie chce nas zdominować, nie budzi w nas lęku. On raczej puka do drzwi serc i umysłów każdego z nas, a tam gdzie wchodzi przynosi miłosierdzie, pokój i radość! To jest droga do Królestwa Chrystusa! Drodzy bracia i siostry, wszyscy jesteśmy powołani, aby przyjąć Królestwo Boże i pracować na rzecz jego budowania”, powiedział ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy.

Kardynał mówił także: „W tym też kontekście powinniśmy rozpatrywać objawienia Matki Boskiej w Fatimie. Maryja objawiła się, aby głosić naglące wezwanie do przyjęcia Królestwa Bożego, w konkret-

nym miejscu i w określonym historycznym czasie, gdy było ono odrzucane, zwalczane, prześladowane przez totalitarne i ateistyczne władze”.

W homilii kard. António Marto wspominał osoby świętych pastuszków Franciszka i Hiacynty Marto, nazywając ich „żywym przykładem przyjmowania Królestwa łaski i świętości poprzez całkowite oddanie Bogu oraz ofiarowanie bezwarunkowej miłości biednym, chorym, strapionym i grzesznikom”.

„Zawierzamy Kościół i całą ludzkość wstawiennictwu Matki Boskiej Różańcowej oraz świętych pastuszków z Fatimy, Franciszka i Hiacynty Marto. Niech miłość Boga króluje we wszystkich sercach! Niech wypełnią się Boże zamysły sprawiedliwości i pokoju!”, zakończył.

António Augusto dos Santos Marto urodził się 5 maja 1947 r. w Tronco w gminie Chaves, w diecezji Vila Real. Święcenia kapłańskie przyjął w 1971 r. w Rzymie. 10 listopada 2000 r. papież Jan Paweł II mianował go biskupem pomocniczym Bragi; następnie objął diecezję Viseu, a w 2006 r. papież Benedykt XVI powierzył mu diecezję Leirii-Fatimy. JE António Marto jest piątym portugalskim kardynałem w XXI wieku, drugim mianowanym przez obecnego papieża.

Bazylika *Santa Maria sopra Minerva* była w XVIII w. kościołem tytularnym kardynała Guilherme Henriquesa de Carvalho, 9. patriarchy Lizbony, który był także biskupem Leirii.

Rektor Sanktuarium Fatimskiego w Rzymie: co młodzi ludzie znajdują w Fatimie?

Podczas Międzynarodowego Kongresu Rektorów i Pracowników Sanktuariów ks. Carlos Cabecinhas opowiadał o doświadczeniach dotyczących młodzieży w Sanktuarium Fatimskim / *Diogo Carvalho Alves*

W ostatnim dniu międzynarodowego kongresu, który w listopadzie 2018 r. zgromadził w Rzymie ponad sześćset rektorów i pracowników sanktuariów, ks. Carlos Cabecinhas wygłosił krótkie świadectwo poświęcone doświadczeniom dotyczącym pracy z młodzieżą w Sanktuarium Fatimskim. Wystąpienie miało miejsce w Sali Królewskiej Pałacu Apostolskiego w Watykanie, tuż przed spotkaniem uczestników kongresu z papieżem Franciszkiem.

Na spotkaniu, którego tematem przewodnim było „Sanktuaria jako otwarta brama nowej ewangelizacji”, rektor Sanktuarium Fatimskiego przedstawił orędzie objawień w Cova da Iria jako „szkołę Maryi”, która zaprasza młodych ludzi do naśladowania Jej przykładu i wiary.

Swoje świadectwo kapłan rozpoczął od wytłumaczenia stałej i codziennej obecności młodzieży w Cova da Iria faktem, że Sanktuarium Fatimskie jest „miejszem silnego doświadczania Boga, która daje wszystkim pielgrzymom możliwość przeżywania tego doświadczenia poprzez Maryję”.

„Zainteresowanie młodzieży, poszukującej miejsca innego niż ich własna wspólnota, nakłada na Sanktuarium Fatimskie odpowiedzialność stworzenia warunków do silnego doświadczania wiary i spotkania

Sanktuarium przykładą wielką wagę do duszpasterstwa młodzieży

z Bogiem, które mogłyby ponownie zbliżyć młodych ludzi do wspólnot pochodzenia”, stwierdził rektor. Opowiadał także o różnych miejscach i propozycjach duszpasterskich skierowanych do młodzieży, przede wszystkim o Młodzieżowej Przestrzeni im. papieża Franciszka, Domu Młodzieży i Projekcie *SETE*.

„We wszystkich tych inicjatywach proponujemy uczestnikom odkrywanie własnej wiary oraz kontakt z wiarą innych

pielgrzymów, którzy przybywają do tego miejsca. Poza zajęciami organizowanymi specjalnie dla młodzieży, zachęcamy ich, aby stali się bohaterami działań i dokonali duchowych podejmowanych pod przewodnictwem Maryi”, wyjaśniał rektor Sanktuarium Fatimskiego.

Ks. Carlos Cabecinhas przekonywał uczestników kongresu, że Cova da Iria jest miejscem szczególnym, wyjątkowo skutecznie przemawiającym do młodzieży „dzięki własnemu, specyficznemu orędziu, skupiającemu uwagę na tym, co najważniejsze w wierze chrześcijańskiej i odnajdującemu swoją aktualność w Ewangelii”.

Następnie uczestnicy kongresu wzięli udział w audiencji u papieża Franciszka. Zwracając się do rektorów i pracowników sanktuariów, Ojciec Święty nazwał je „miejscami niezastąpionymi, które utrzymują żywą pobożność ludową, wzbogacając ją o formację katechetyczną, podtrzymującą i wzmacniającą wiarę oraz podsycającą świadectwa miłości”.

Obrady pierwszego Międzynarodowego Kongresu Rektorów i Pracowników Sanktuariów, zorganizowanego przez papieską Radę ds. Krzewienia Nowej Ewangelizacji, odbywały się na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie.

Fatimska figura pielgrzymująca nr 1 badana przez specjalistów z Wydziału Sztuki Portugalskiego Uniwersytetu Katolickiego

Sanktuarium Fatimskie pragnie zapoznać się ze stanem rzeźby / *Carmo Rodeia*

Muzeum Sanktuarium Fatimskiego zleciło badania stanu zasadniczego korpusu oraz materiałów pokrywających powierzchnię figury pielgrzymującej nr 1. W styczniu tego roku ten szczególny wizerunek Matki Boskiej Fatimskiej uczestniczył w ŚDM w Panamie.

W październiku 2018 r., przez 15 dni, rzeźba przebywała w Pracowni Konserwacji i Restauracji Wydziału Sztuki Portugalskiego Uniwersytetu Katolickiego. W tym czasie figura została poddana wnikliwym badaniom, których celem było m.in. odtworzenie procesu jej powstawania. Przypomnijmy, że autorem dzieła jest José Ferreira Thedim, który 1947 r. wykonywał ten wizerunek Maryi na podstawie opisu siostry Łucji – najstarszej z trojga widzujących pastuszków.

W pierwszej fazie badań analizowano stan zachowania korpusu rzeźby oraz poprzednie interwencje konserwatorskie. Ekipa specjalistów wykonała zdjęcia w świetle widzialnym i w świetle ultrafioletowym oraz radiografię cyfrową. W celu zidentyfikowania liczby i grubości warstw farby, rodzaju pigmentów, werniksów i innych używanych przez lata materiałów, pobrano i, przy pomocy podczerwieni oraz promieni rentgenowskich, zbadano pochodzące z figury mikropróbki.

Celem prowadzonych na Portugalskim Uniwersytecie Katolickim ekspertyz była nie tylko analiza materiałów i sposobu ich użycia, ale przede wszystkim bardzo istotna dla Sanktuarium Fatimskiego pogłębiona informacja o stanie figury pielgrzymującej nr 1.

Po 63 latach figura pielgrzymująca ponownie odwiedza Kolumbię

Pani Fatimska niesie Kolumbijczykom orędzie pokoju / *María Cristina Vergara*

Pielgrzymka fatimskiej figury pielgrzymującej w Kolumbii pozostawiła po sobie wiele łask i błogosławieństw. Wierni, ufni w macierzyńską opiekę Maryi, z radością i wdzięcznością wspominają święty czas peregrynacji. Figurę pielgrzymującą z Fatimy niesiono w procesjach przy akompaniowaniu marimby, typowego instrumentu z regionu Południowego Pacyfiku.

Wiele kolumbijskich miast jest od dłuższego czasu nękanych przez tzw. „guerrillas” – paramilitarne grupy partyzantów, których ani władze, ani siły wojskowe nie są w stanie zlikwidować. Dlatego jednym z najważniejszych celów peregrynacji figury Matki Boskiej Fatimskiej w Kolumbii było przekazanie mieszkańcom tego kraju orędzia nadziei i pokoju.

W pielgrzymce uczestniczył o. Said León Amaya, nowo wybrany prowincjał dominikanów w Kolumbii.

Prezydent Kolumbii Ivan Duque Marquez podczas uroczystości w Pałacu Prezydenckim modlił się u stóp fatimskiej figury pielgrzymującej oraz uczestniczył w poświęceniu kraju Niepokalanemu Sercu Maryi. Głowie państwa towarzyszyli: prezydencki sekretarz Jorge Mario Eastman oraz kapelan ks. José Gabriel Meza.

Fatimska figura pielgrzymująca powróci do Kolumbii jeszcze w tym roku

Figura pielgrzymująca z Fatimy odwiedziła również ambasadę Portugalii w Bogocie, gdzie w maryj-

nej modlitwie uczestniczyła pani ambasador Gabriela Soares da Albergaria.

Sekretariat Fatimski w Polsce zaprasza do „Krucjaty Jednej Intencji”

Celem Krucjaty jest nadanie pobożności fatimskiej nowego impulsu na początku drugiego stulecia Fatimy / *Ks. Krzysztof Czaplak SAC – ks. Andrzej Gładysz SAC*

Sekretariat Fatimski w Polsce organizuje „Krucjatę Jednej Intencji”. Celem inicjatywy jest nadanie pobożności fatimskiej nowego impulsu po roku 2017, który zapoczątkował drugie stulecie Fatimy. Krucjata to nowa forma modlitwy – inna, choć w pewnych aspektach nawiązująca do koncepcji Wielkiej Nowenny Fatimskiej.

„Krucjata Jednej Intencji” przypomina sens i znaczenie orędzia Matki Boskiej Fatimskiej, jego aktualne, a

jednocześnie uniwersalne przesłanie oraz powołanie każdego wiernego do praktykowania i upowszechniania nabożeństwa pierwszych pięciu sobót.

Sytuacja w świecie współczesnym nie pozwala nam, abyśmy pozostawali obojętni. Matka Boska uzależniła pokój na świecie i nawrócenie Rosji od pełnej realizacji Jej prośb, które do dzisiaj nie zostały wypełnione zgodnie z wolą Boga.

Krucjata ma szczególną wartość w Polsce – kraju, który dwukrotnie (1946 i 2018) został poświęcony Niepokalanemu Sercu Maryi. Oba te akty wymagają konsekwentnej realizacji wynikających z nich zobowiązań oraz wezwań zawartych w słowach Anioła: „Ze wszystkiego, co możecie, składajcie Bogu ofiary, jako akt zadośćuczynienia za grzechy, którymi jest obrażany, oraz za nawrócenie grzeszników”.

Bohaterowie Fatimy

Książd Luciano Coelho Cristino / Diogo Carvalho Alves

Rozmowę z ks. Luciano Cristino – osobą niezwykle zasłużoną dla rozwoju badań nad historią objawień i orędziem fatimskim – biuletyn *Fatima Światło i Pokój (Fátima Luz e Paz)* inauguruje nową rubrykę poświęconą „Bohaterom Fatimy”.

Książd Luciano Coelho Cristino urodził się 80 lat temu. Już od wczesnej młodości interesował się historią. Z zapałem badał przeszłość wszystkich miejsc, w których przyszło mu żyć i pracować: parafii Maceira, w której się urodził, diecezji Leirii-Fatimy, gdzie studiował i rozpoczął pracę kapłańską, wreszcie Fatimy, gdzie od 1974 r. sprawuje posługę kapelana.

Wspominając opowieść matki, mówi o swoim pierwszym pobycie w Cova da Iria. 13 maja 1939 r., jeszcze jako niemowlę, rodzice przynieśli go do miejsca, które już od 44 lat jest jego domem.

Nigdy nie sądził, że dożyje sędziwego wieku – kilkoro rodzeństwa zmarło w młodości, on jest najstarszy! Mimo wieku pamięć mu dopisuje, przede wszystkim jeśli chodzi o daty, które w rozmowie z ekipą biuletynu *Fatima Światło i Pokój (Fátima Luz e Paz)* wymienia z pozazdroszczenia godną dokładnością.

Wspomina całe swoje życie... Mijane w drodze na katechezę rzymskie ruiny, które rozbudziły w nim – już w dzieciństwie – zainteresowanie historią... Decyzję o wyjeździe do seminarium, podjętą w wieku 11 lat, trochę z własnej woli, a trochę pod wpływem wujka-księdza...

15 sierpnia 1962 r. przyjął święcenia kapłańskie i w tym samym roku wstąpił na Papieski Uniwersytet Gregoriański w Rzymie, gdzie uzyskał licencjat z teologii dogmatycznej oraz historii Kościoła. W czasie pięcioletniego pobytu w „wiecznym mieście” mógł z bliska obserwować inaugurację Soboru Watykańskiego II oraz wybór Pawła VI – pierwszego papieża, który pielgrzymował do Fatimy.

Uroczystość ku czci byłego dyrektora Departamentu Studiów (2017 r.)

Ks. Cristino powrócił do Portugalii w 1967 r. i 13 maja, podczas wizyty Pawła VI, był w Sanktuarium w Cova da Iria na trybunie blisko ołtarza, skąd – jak wspomina – widział plac wypełniony ludźmi.

W kolejnych latach studiował historię na Uniwersytecie w Coimbrze, gdzie odbył także kurs bibliotekarza-archiwisty. W tym samym czasie wykładał w seminarium w Leirii i w Coimbrze, zwanej w Portugalii „miastem studentów”.

W 1974 r. na polecenie biskupa João Pereiry Venâncio, ówczesnego ordynariusza diecezji Leirii (który już wcześniej powierzył księdzu Cristino misję zbadania historii diecezji), przybył do Sanktuarium Fatimskiego, aby – we współpracy z księdzem Joaquimem Marią Alonso – podjąć pracę nad usystematyzowaniem i krytycznym opracowaniem historii objawień i orędzia fatimskiego. Dwa lata później został dyrektorem Wydziału Studiów i Upowszechniania Orędzia Sanktuarium Fatimskiego. Podkreśla, że

w pracach nad przygotowaniem wydania „Krytycznej Dokumentacji o Fatimie”, które prowadził do 2013 r., pomagało mu wspaniałe grono współpracowników.

Znaczną część trwającego już 56 lat kapłaństwa ks. Luciano Cristino poświęcił pracy i studiom nad historią i orędziem, jakie Matka Boska pozostawiła w Cova da Iria. To bez wątpienia jedna z osób o wielkim znaczeniu dla Fatimy.

W 2017 r. zorganizowano w Sanktuarium Fatimskim uroczystość na cześć ks. Luciano Cristino, podczas której książd rektor Carlos Cabecinhas powiedział: „Doktor Cristino, jak go wszyscy nazywamy, jest żywą pamięcią półwiecza Sanktuarium Fatimskiego”. JE António Marto, biskup diecezji Leirii-Fatimy, podziękował za ogromne poświęcenie, zaangażowanie i wrażliwość, jakie książd Luciano Cristino zawsze wkładał w to, co robił: „To nasz historyk z całego serca i z całej duszy”.

W archidiecezji Luksemburga obchodzone będzie święto Matki Boskiej Fatimskiej oraz wspomnienie świętych Franciszka i Hiacynty Marto / Rui Pedro

Jednym z owoców pielgrzymki figurą z Fatimy w Księżstwie Luksemburga jest ustanowienie przez arcybiskupa Jeana Claude’a Hollericha święta Mat-

ki Boskiej Fatimskiej. Święto to będzie obchodzone w dniu 13 maja w archidiecezji Luksemburga od roku duszpasterskiego 2018-2019, na czas próbny. Na

tych samych zasadach w dniu 20 lutego obchodzone będzie wspomnienie liturgiczne świętych Franciszka i Hiacynty Marto.

„Wspólnota chrześcijan i ludzkie serce to prawdziwe świątynie, w których mieszka Bóg – to miejsca spotkania z Bogiem”

Rektor Sanktuarium Fatimskiego przewodniczył listopadowej pielgrzymce rocznicowej, podczas której obchodzono również uroczystość poświęcenia bazyliki Trójcy Przenajświętszej / *Catia Filipe*

Ks. Carlos Cabecinhas, rektor Sanktuarium Fatimskiego, przewodniczył Mszy św. podczas listopadowej pielgrzymki rocznicowej. Tego samego dnia obchodzono również uroczystość poświęcenia bazyliki Trójcy Przenajświętszej.

„Obchodzenie uroczystości poświęcenia kościoła zachęca nas, abyśmy uświadomili sobie, co to znaczy być Kościołem. Kieruje nasze myśli ku tajemnicy Kościoła stworzonego przez «żywe kamienie», który w tej świątyni się spotyka», powiedział kapłan.

Wyjaśniał też, że uroczystość ta przywołuje wartość i znaczenie każdego wiernego: „Bóg nie mieszka w świątyniach zbudowanych ludzkimi rękami. Bóg mieszka we wspólnocie wierzących, wzniesionej jako żywa budowla w imię Chrystusa”.

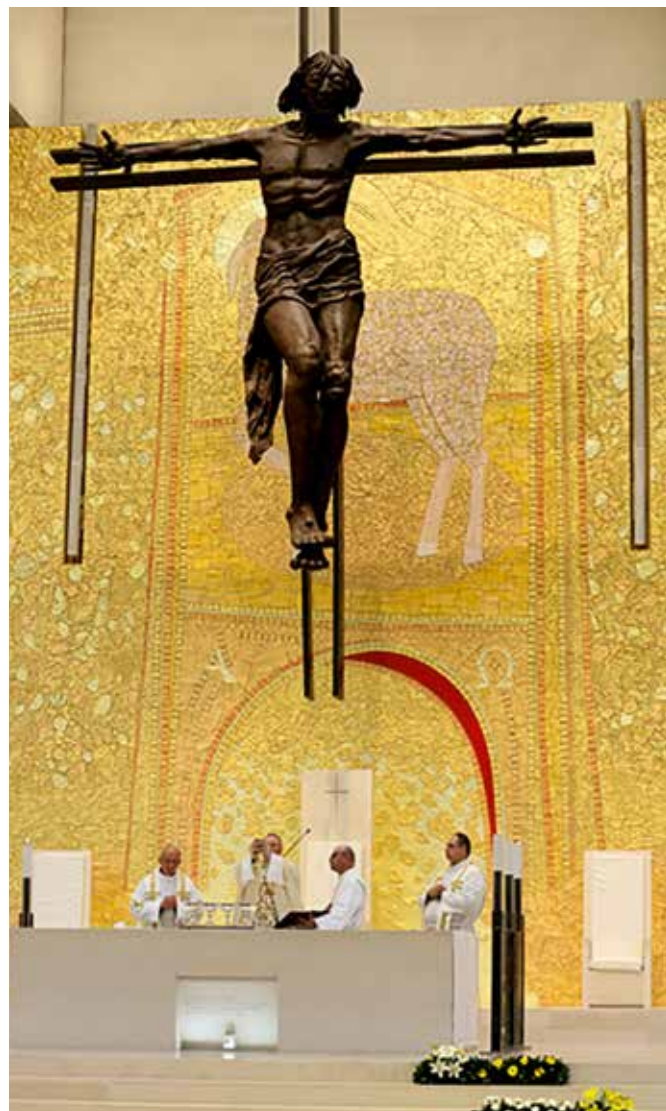
Podczas Mszy św., w której uczestniczyło wiele grup pielgrzymkowych, ks. Carlos Cabecinhas mówił jeszcze: „Wspólnota chrześcijan i ludzkie serce to prawdziwe świątynie, w których mieszka Bóg – to miejsca spotkania z Bogiem”.

Rektor podkreślał, że „obchody uroczystości poświęcenia bazyliki Trójcy Przenajświętszej pozwalają uświadomić sobie głęboką więź Sanktuarium z Ojcem Świętym, są widomym znakiem jedności Kościoła. Nadanie tytułu bazyliki tej świątyni dowodzi szczególnych relacji łączących Fatimę z Kościołem rzymskim i z papieżem”.

Kościół Trójcy Przenajświętszej został poświęcony 12 października 2007 r. przez kardynała Tarcisio Bertone, ówczesnego sekretarza stanu Stolicy Apostolskiej i legata papieża Benedykta XVI na zamknięcie obchodów 90. rocznicy objawień Matki Boskiej groju widzącym pastuszkom.

Procesja przed uroczystą Mszą św. prowadzi pielgrzymów z Kaplicy Objawień do bazyliki Trójcy Przenajświętszej

Kościół Trójcy Przenajświętszej został poświęcony 12 października 2007 r.

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie mogą być dowolnie wykorzystywane. Przy ich wykorzystaniu należy podać źródło oraz autora (jeśli tekst jest podpisany).

Fatima Światło i Pokój

Dyrektor: Ks. Carlos Cabecinhas
Wydawca i redakcja: Sanktuarium Matki Boskiej Różańcowej w Fatimie
Płatnik nr. 500 746 699
Adres: Santuário de Fátima – Rua Rainha Santa Isabel, 360 – Cova da Iria – 2495-424 FÁTIMA
 tel.: +351 249 539 600 * Fax: +351 249 539 668
 Email: comunicacao@fatima.pt
 www.fatima.pt
Druk: Gráfica Almondina – Torres Novas
Egzemplarz obowiązkowy: 210 650/04
ISSN: 1647-2438
 Zwolnione z rejestru E.R.C. na mocy dekretu 8/99 z 9 czerwca – art. 12, paragraf 1, podpunkt a).

FATIMA ŚWIATŁO I POKÓJ – PRZEDŁUŻENIE / NOWE PRENUMARATY

BEZPŁATNA PRENUMERATA ROCZNA = 4 NUMERY

Wyślij swoje zamówienie na subskrypcję na adres: assinaturas@fatima.pt

Zaznacz język, w jakim chcesz otrzymywać czasopismo:

niemiecki, hiszpański, francuski, angielski, włoski, polski, portugalski

Dla zainteresowanych darowizną na wsparcie publikacji

Przelew bankowy krajowy (Millenium BCP) NIB: 0033 0000 50032983248 05

Przelew bankowy międzynarodowy IBAN: PT50 0033 0000 5003 2983 2480 5

BIC/SWIFT: BCOMPTPL / Czek lub przekaz pocztowy: Santuario de Nossa Senhora de Fatima, Apartado 31, 2496-908 Fatima Portugal

Pomóż nam rozpowszechnić orędzie Matki Boskiej poprzez czasopismo „Fatima Światło i Pokój”!

Rektor Sanktuarium Fatimskiego wspominał tysiące pielgrzymów, którzy codziennie zawierzają się macierzyńskiej opiece Maryi

Ks. Carlos Cabecinhas przewodniczył Mszy św. podczas rocznicowej pielgrzymki w grudniu / *Catia Filipe*

W bazylice Trójcy Przenajświętszej w Sanktuarium Fatimskim odbyła się uroczysta Msza św. grudniowej pielgrzymki rocznicowej. Eucharystii przewodniczył rektor ks. Carlos Cabecinhas.

W czasie ostatniej pielgrzymki rocznicowej w 2018 roku kapłan mówił o Adwencie, który nazwał czasem „nawrócenia i czujnego oczekiwania”: „Adwent to czas, aby usunąć przeszkody, które powstrzymują nas przed przyjęciem Jezusa Chrystusa w swoim życiu. Najlepszym wzorem do przeżywania tego czasu jest Matka Boska, która w sposób najbardziej intensywny przeżywała pierwszy Adwent, oczekując – jak nikt inny – narodzin Jezusa”.

„To Ona zaprasza nas i uczy, jak przygotować serce na przyjęcie Jezusa, który – poprzez swoje przyjście – zmienia małą historię życia każdego z nas w historię Zbawienia. W długiej historii Kościoła i ludzkości Maryja zajmowała zawsze najważniejsze miejsce, dlatego chrześcijanie do Niej się zwracali i zwracają, wierząc w pomoc i opiekę Matki, zawsze gotowej wysłuchać naszych prośb. Do Niej się uciekamy ufnie we wszystkich trudnościach!”, podkreślał ks. Carlos Cabecinhas.

I zakończył: „Tu, w Fatimie, Maryja

Rektor Sanktuarium Fatimskiego: „Maryja jest Matką zawsze gotową wysłuchać naszych prośb”

w sposób szczególny ukazała swą opiekę jako Matka, która wysłuchuje naszych trosk. Dlatego codziennie przybywają tu tysiące pielgrzymów, aby zawierzyć się Jej macierzyńskiej opiece, aby

prosić o ratunek, aby podziękować”.

Grudniowa pielgrzymka była pierwszą pielgrzymką rocznicową w nowym roku duszpasterskim, który rozpoczął się 2 grudnia.

W grudniu odbyła się ostatnia pielgrzymka rocznicowa w 2018 r.

„CAPELA MUNDI” – wystawa czasowa upamiętniająca stulecie budowy Kaplicy Objawień

Kaplica Objawień jest sercem Sanktuarium Fatimskiego / Diogo Carvalho Alves

Wystawa proponuje dialog między historią a współczesnością

W roku 2019 przypada stulecie budowy Kaplicy Objawień. Dla upamiętnienia tej rocznicy Sanktuarium zorganizowało wystawę czasową, której uroczysta inauguracja odbyła się w grudniu minionego roku. Wystawę zatytułowaną „CAPELA MUNDI – wystawa czasowa upamiętniająca stulecie budowy Kaplicy Objawień” można oglądać w sali św. Augustyna w podziemiach bazyliki Trójcy Przenajświętszej do 15 października 2019 r., codziennie od 9.00 do 18.00.

Ekspozycja składa się z dziewięciu działów. Każdy z nich oparty jest na wnikliwych badaniach historycznych, które ukazują Kaplicę Objawień jako najważniejsze miejsce Sanktuarium Fatimskiego.

Celem wystawy jest pokazanie pielgrzymom, w jaki sposób, na przestrzeni wieku, mała, biała kapliczka stała się ważnym cen-

trum religijnym znanym milionom ludzi na całym świecie.

Kaplicę Objawień zbudowali miejscowi ludzie, po tym jak podczas ostatniego objawienia Matka Boska przekazała takie życzenie widzającym pastuszkom. Ta niewielka świątynka, o typowo ludowych cechach, szybko stała się sercem Sanktuarium Fatimskiego. To wokół niej dokonują się najbardziej intymne manifestacje wiary pielgrzymów przybywających do Cova da Iria.

Ekspozycja pokazuje m.in. budowę kaplicy, związane z nią osoby, wysadzenie kaplicy dynamitem w 1922 r. oraz łączącą się z tym miejscem symbolikę. Na wystawie prezentowane są eksponaty o znacznej wartości historycznej i artystycznej, pochodzące nie tylko ze zbiorów Sanktuarium Fatimskiego, ale także innych instytucji muzealnych, państwowych muzeów,

bibliotek i pałaców oraz muzeów i archiwów należących do Kościoła katolickiego. Ubogacającą wystawę poznawczo i estetycznie eksponaty udostępniły także inne instytucje kościelne: parafie, zgromadzenia zakonne, bractwa i portugalskie diecezje.

Komisarzem siódmej wystawy czasowej zorganizowanej przez Muzeum Sanktuarium Fatimskiego jest dyrektor tego Muzeum – Marco Daniel Duarte; autorką koncepcji architektonicznej jest Joana Delgado, a pomysł *designu* to dzieło Inês do Carmo.

W soboty o 11.30 i 15.30 Muzeum Sanktuarium Fatimskiego organizuje zwiedzanie wystawy z przewodnikiem. W pierwszą środę miesiąca od maja do października odbywają się specjalne zwiedzania poświęcone wybranemu tematowi i prowadzone przez zaproszonych przewodników.